

TELEGRAFULU ROMANU

Nr. 74.

ANULU XXI.

Sabiu in 19 Septembrie (1 Octobru) 1874.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumatate de anu 3 fl. 50. Pen-

(tru celelalte pârti ale Transilvaniei se pentru provincie din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumatate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platesc pentru intâi'a ôra cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ôra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Unu stimatu amicu din Aradu ne adresêza o epistola, din carea estragemu urmatorele:

„A r a d u 16 Septembrie.

„Vediendu, ca despre petrecerea Maj. Sele, a Imperatului si Regelui nostru aici, in diurnalulu d-vôstra a avutu locu o scurta notitia, dara mai cu sêma vediendu, ca alte diurnale din nesciintia, ori pôte si din alte motive, intuneca sêu ascundu adevêrul, m'amu decisu a ve dâ unele date in specialu despre deputatiunea bisericiei gr. or. române. Deputatiunea acêst'a, un'a dintre cele mai numerose, constatôria din câte unu representante alu archidiecesei, diecesei Caransebesiane si din protopresbiteri si alti demnitari bisericesci, cu Présanti'a Sea P. Episcopu alu nostru Mironu Romanulu in frunte, a fostu primita indata dupa cea a rom. catoliciloru din dieces'a Cianadului, lângă carea s'au alaturatu si cei gr. cat. Conducatoriulu deputatiunei nôstre a fostu, cá celu mai betrânu Episcopu, Présanti'a Sea Par. Ioanu Popasu. Acêst'a a datu espressionu in vre-o câte-va cuvinte, in limb'a magiara (cetindu), omagiiloru si alipirei celei credinciose tradiționale a romaniloru câtra dinastia si tronu. La cari Maj. Sea in modulu celu mai gratiosu pre largu si a descoperitu placerea Sea pentru omagie aduse din partea bisericiei romane gr. or. si adause si de astadata ca este datorit'a clerului de a cautâ cá poporulu sa fia credinciosu institutiuniloru si legiloru patriei. — „Deputatiunea a intempnatu cuvintele majestatiche cu vii aclamatiuni de „sa traiesca“ in limb'a ei materna. Maj. Sea avu bunavointi'a a adresâ gratiose cuvinte câtra Presenti'a Sea P. Episcopu I. Popasu, câtra Presenti'a Sea P. Eppu M. Romanu, câtra Precuviosia Sea P. Archimandritu si vicariu archiepiscopescu Nicolau Popea, câtra carele deosebi si-au exprimat complacerea, căci si Archidieceasa, cá cea mai departata, inca este reprezentata. Decia trecu la P. Protopopu alu Oradiei mare Simeonu Bic'a, la P. Protopopu alu Temisorei Meletiu Dragiciu si la P. Vicariu Ioanu Metianu si la alti membri ai deputatiunei adresandu fia carui câteva cuvinte. Demiterea deputatiunei inca a fostu in unu modu preagratosu, in câtu toti membri ei au esitu pré multiamiti de primirea ce au avutu.

„Aceste 'mi tenui de sacra datorintia a le comunicâ publiculu in interesulu a adevêratei stâri a lucruriloru. „Acum sa vinu la“ Cele ce urmêza mai departe le suprimemu, din simplulu motivu, cá sa nu dea ansa la esplicari sinistre. Dlu tramitatoriu nu ne va luâ in nume de reu mesur'a acêst'a, de-si noi suntemu deplinu convinsi, ca n'a esageratu nimic'a, ci ne-a scrisu purulu adevêru. Suntemu maguliti ca esperintia sea de asta ierna si de acum consuna cu cunosciintele si convingerile nôstre vechi de dieci de ani, si pentru acum ne multiamimu si cu atât'a!

Cestiunea lucratoriloru.

(VIII.) Prin creditu ajunge productiunea posibilitatea cea mai mare de a se folosi intensivu de poterile ei, de aceea creditulu numai acolo pôte sa ajunga lavalore, unde o atare estindere a pro-

ductiunci este reclamata de trebuintia si acêst'a se intempla togm'a in economi'a de adi, care a desvoltatu din momentele ei deosebite creditulu si l'a facutu unu factoru esentialu in ordinea economica — dara creditulu se afla inca in fasie, pentru ca ii lipsescu inca multe preconditioni, precum d. e. solidaritatea intereselor.

Economi'a de acum a schimbatu esentialmente si directiunea in productiune. Fiacare productiune produce pretiuri, cari sêu se consuma de câtra insusi producentele — si atunci productulu este celu mai insemnatu consumentu alu seu — sêu se aducu in comunicatiunea generale. In casulu primu favorulu sêu nefavorulu se referesce numai la producentulu singuratecu, in celu de alu doilea producentulu prevede cu productele sele pre multi altii — numai pre sine nu — si trebuintele sele si le acopere din afara, dara elu si indrepta productiunea numai asupr'a unui ramu de lucruri si se cualifica deplinu in specialitatea sea. Productiunea de pretiuri de schimbu impreuna pre membrii economici intr'o strensa legatura si-i pune intr'o aternare reciproca, asia incatu intreprinditoriulu singuratecu trebuie sa porte si urmarile ce provinu din sianse nefavoritorie afara de cerculu seu.

Erâ dara de lipsa, cá comunicatiunea sa se inlesnêca pentru a potea medilocu transportulu masselor de producte din fabrice pre piatiulu universalu si spre scopulu acêst'a se cere libertatea comunicatiunei si a comerțului, prin care de o parte se incoronêza edificiuulu economicu, iera de alta parte se potentieza mai multu lucrarea masselor, privandu-se de orice contra pondu, de aceea libertatea neconditionata a comunicatiunei numai atunci pôte fi folositoria, candu se va restabili in vietia economica ecuilibrulu factoriloru. La casu contrariu ea promoveza pre unii si nimicesce pre altii.

Precum in natura fisica, asia domnescu si in lumea economica doue legi, cari se manifestêza in tote fenomenele ei, alu caroru efectu aterna dela influinti'a celorlalte momente decisive, acele sunt: legea ecuilibrulu lui si a atractiunei. Cei doi motori mari ai economiei sunt productiunea si consumtiunea si aci predomnesce nesuinti'a de a se scuti imprumutatu. Nesuinti'a acêst'a conturbandu-se continu prin sine, tende a ajunge la ecuilibrulu naturalu si de ore ce intrega vietia economica este supusa la schimbâri continue — pentru ca elementele ei singuratece nu sunt marimi constante — ecuilibrulu acesta ce e dreptu nu se ajunge nici o data, dara se cautu neintreruptu cu necesitate absoluta. Deca vietia economica este stensu marginita si terenele ei nu stau intr'o legatura intima, miscarea acêst'a statica se semte mai tare, intru câtu ea nu pote fi regulata prin masse straine, mai slabu inse, intru catu ea este supusa numai influintiiloru ce se nascu pre terenulu seu propriu. Deca inse marginele vietiei economice sunt mai estinse, terenele ei mai mari si mai pucinu isolate, atunci proportiunea e intorsa. Momentele conturbatorie se inmultiescu cu punctele de atîngere, massele inse ecuparêza contrastulu partiloru mici. Libertatea vietiei economice de adi a adusu efectulu acêstei legi la valore mai mare.

Capitalulu si munc'a sunt factori productiunei, ecuilibrulu economicu va siova cu atatu mai tare cu câtu proportiunea acestoru doi factori se potetiene mai pucinu in ecuilibru. Prin acêst'a inse lucrulu trece de pre terenulu economiei pre celu socialu si straplanta acolo efectele sele.

Cealalte lege, a atractiunei, impedece functiunea usiora a legi prime. Pârțile masei se atragu. Poterea atractiunei se vêra cá momentu decisivu, in massele de pretiu ale productiunei si consumtiunei cari nesuescu catra ecuilibrulu staticu. Puterea atractiva a crescutu in mesur'a in care s'a largitu terenulu activitatiei economice.

Legea atractiunei lucrêza in capitalu, care putendu-se folosi spre orice scopu si avendu folosele ce i le dâ impartirea intensiva a muncii si masin'a — pôte trage celu mai mare folosu din tote siansele. Poterea lui cresce din ce in ce mai tare pre câtu contrarii slabescu. Productiunea de adi are caracterulu intreprinderi mari, care cere unu capitalu colosalu. Acêst'a apoi tientesce la unu venitu mare; cu câtu se acumuleza capitalulu celu mare prin intreprinderi mari, cu atatu se paraliseza mai multu capitalulu celu micu. Libertatea a radicațu capitalulu la o potere ce nu are unu asemenea contrapundu in economi'a nationala. Domni'a capitalulu dâ vietiei economice de adi signatur'a sea si prevalenti'a lui a conturbatu ecuilibrulu si a potentiatu nesuinti'a de a-lu reafâ.

Domni'a capitalulu influentieza si asupr'a impartirii venitulu din productiune, pentru ca productiunea este rezultatulu conlucrârei capitalulu si a muncii si se pare forte ecuitabilu cá venitu sa se imparta intre acesti doi factori dupa proportiunea coteloru, cu cari a contribuitu la realizarea productiunei.

Fiindu ca totu ce nu e reproductivu, va se dica ce nu produce o renta nu se pôte sustiené in economia, asiâ capitalistulu e indreptatitu a pretinde o renta pentru ca acêst'a e eflusulu necesariu alu proprietatiei de capitalu. Munc'a inca este reproductiva si astfelu pôte pretinde o renta. Rent'a dupa capitalu si rent'a dupa munca sunt unicele pârti constitutive, in cari se pôte disolve intregu venitu productiunei.

Rent'a capitalistulu este a celui ce procura obiectele pentru productiune, si este independenta; rent'a muncitorulu nu e inse tota a celui ce lucra intr'adeveru. Intr'unu tempu cându persón'a muncitoria erâ in posesiunea domniloru, nu potea sa fia vorba de o renta independenta a muncii. Raportulu intre aceste doue rente ajunge la valore numai cându capitalulu va fi egalu indreptatitu cu munc'a — in principiu —, si acêst'a s'a realizatu in tempulu nostru. In loculu recompenselor pentru munca si in loculu servitiiloru fipse domnesce plat'a numerata, adeca ecuiivalentulu pentru munc'a prestata exprimat in bani. Plat'a inse nu e intrêg'a renta a muncii, pentru ca ea se reguleza dupa alte momente.

Marimea platiei lucratorulu se orientêza dupa cum se ofere sêu se cautu munc'a. Caus'a pentru care lucratorulu 'si ofere munc'a sea, e de a se cautâ in instinctulu conservativu

alu omului, care cautu medilócele de subsistintia ce-i lipsescu; caus'a pentru care se cautu lucrulu, o aflamu in necesitatea stricta a lui pentru productiune. Cându se cautu lucrulu, plat'a se urca, inse numai pâna ce nu intrevine concurenti'a; cându se ofere munc'a — si nu se cautu — atunci plat'a lucratorulu scade, inse nu scade pre mai multu tempu sub mesur'a absolutu necesaria pentru subsistintia vietiei fizice, pentru ca la unu atare casu poporatiunea lucratoria s'aru micșorâ, si periclitandu-se productiunea, caufarea lucrulu aru fi relativu mai mare. Plat'a nu pôte sa trêca preste a de veratulu pretiu alu muncii, dupa cum este reprezentatu prin rent'a lucrulu, pentru ca o atare urcare aru face imposibile intreprinderile si pentru ca tendintia de a apesâ plat'a e mai intensiva decatu tendintia de a o urcâ. In acêsta tendintia jace unu momentu principalu pentru fipsarea plâtiei.

Intrêg'a massa a claselor lucratorie depinde cu subsistintia sea dela intreprinditori si ea remane totu acia-si. Trebuintele cuotidiane nu o lasa sa faca cu succesu esperimentari pentru a esoperâ urcarea plâtiloru. De exemplu: cându o parte din poporulu muncitoriu s'aru retrage dela munca pentru a marî trebuintia de lucratori si a urcâ astfelu platile, ea aru trebui sa piêra de fôme pâna ce va succede urcarea plâtiei. Cându trebuintia va fi mai mare, decatu numerulu lucratoriloru, plat'a se urca si aru remanê pre unu nivelu constantu, dara acêst'a nu se intempla. Crescendu poporatiunea se inmultiescu poterile lucratorie in mesura cu multu mai mare decatu cere trebuintia productiunei, care totu mai multu se concentra in mânilu capitalistiloru. Mai vine de a se considerâ aici si alta impregiurare. Notiunea minimulu de esistintia este relativu data prin relatiunile sustatorie. Cu câtu se inmultiescu trebuintele prin cultura, cu atatu se inaltia minimulu. O productiune usiora si grandiosa totu-dêun'a a inmultitu trebuintele absolute. Plat'a lucratoriloru, scade, sub influinti'a concurentiei libere si sub influinti'a sistemulu economicu asupr'a impartirii intensive a lucrulu in intreprinderea mare — pâna la minimulu absolutu necesariu pentru sustinerea esistintiei conformu relatiuniloru culturali.

Unu concursu interesantu.

Societatea academica romana, luându in cunosciintia, ca in primaver'a anulu viitoriu, (lun'a Aprile) se deschide la Parisu unu congresu internationalu alu sciintieloru geografice, in a cârui programa s'au inseris câte-va cestiuni relative la tierile romane, a crediutu de a sea datorita sa anuncie publiculu nostru, cá spre a tractâ acele cestiuni, in disertatiuni scientifiche, sa propuna unu premiu de un'a mie doue sute lei, cu specificarea si conditiunile mai josu enunciate.

Cestiunile puse la concursu sunt cele trei urmatore:

1. Care este punctulu de plecare alu emigratiuniloru gallice in Itali'a, ôre centrulu Galliei sêu Valea Dunareii? (§-fu 72 din program'a congresulu).

2. Cârui grupe din popore apartienu Dacii? Nu este ôre cu potintia

a esplică numirile geografice ale teritoriului lor, care ne-au fostu transmise de către Ptolemeu, de tabel'a lui Peutinger si de câtra alti autori si monumentele clasice, prin medilocirea unor'a din idiomele cunoscute? (§ 73 din program'a congresului).

3. Cari sunt situatiunea si caracterele etnografice ale românilor din Macedoni'a, Tesali'a, Epiru si alte părți ale imperiului oriental? (Adeaus la programulu tiparitu alu congresului).

La fia-care din aceste cestiuni se facu ôre-cari observatiuni, spre a precisă mai bine natur'a disertatiunilor ce voru fi admise la concursu.

La prim'a cestiune se arata, ca punctulu care presinta pentru noi români unu interesu localu este acel'a de a se probă, pre câtu va fi cu pontintia, prin dovedi archeologice, limbistice si antropologice, (in lipsa de dovedi istorice), cumca cele mai antice emigratiuni ale Galliloru in Itali'a s'au efectuat, pornindu-se ei din Valea Dunareii deadreptulu, fâra de a trece mai întâiu prin centrulu Franciei actuale.

La a d'ou'a cestiune se cere, că concurentii sa studieze numirile geografice, (mai cu s'ema pre cele, cari nu suntu invederatu latine si elene, si prin urmare date de câtra Romani si Greci), cari se gasescu atribuite Daciei vechi de Ptolemeu, Strabone, Ammian, Marcellin, Iornandes, Anonimulu Ravenat si alti geografi, istorici si poliografi vechi, precum si cele cari se află in tabel'a lui Peutinger, in itinerarele antice, in Notitia Dignitatum, in inscriptiuni si in ori-ce alte monumente antice; sa le puna in comparatiune cu numirile geografice actuale in tierile romane, si sa cerce a esplică pre cele dintâiu, s'eu prin aceste s'eu prin ori-ce alte elemente lexicografice, luate in vre-un'a s'eu mai multe din limbile si din idiomele popôreloru cari au trãitu in Daci'a, s'eu cari au potutu avea înrudire cu vre-un'a din populatiunile locuitorie ale Daciei.

Acestu studiu aru poté fi completatu prin o cercetare a acelor'a din numirile geografice actuale ale tieriloru romane, cari presinta radacini si terminatiuni insolite, ce nu se potu

atribuî in modu neinduiosu, nici unei'a din limbile cunoscute, antici si moderne.

La a trei'a cestiune se cere a se presentă unu tabelu câtu se va poté mai completu si mai fidelu alu populatiuniloru romane, asiediate in imperiulu oriental, cari pórta numirile Tintiaru s'eu Cutiovlachi. In acestu tabelu, facendu-se usu de tôte publicatiunile (atâtu cârti câtu si diare straine si indigene), cari au tractatu despre acele populatiuni, se voru aretă si se voru specifică localitătile, unde ele suntu stabilite, si pre care ei le frecuentăza; se va face statistic'a loru pre câtu se va poté mai amenuntitu; se voru dá notiuni despre originea si despre petrecerea loru pâna in tempii de fatia; se voru schitiă in trasuri generale, caracterele idiomei loru; se voru descrie pre scurtu usurile si felulu loru de traiu, sub raportulu locuitoriloru, vestimentelor, nutrimentulu, cultur'a loru intelectuale, sub raportulu religiunei, sciintieloru si literelor, artelor si industriiloru, in fine starea loru sociale si politica in tempulu presentu.

Ori-care disertatiune nu va fi mai redusa decâtu 50 pagine de tipariu, (formatu 8° ordinariu, cu litere g a r m o n d u).

Ele voru fi redactate in limb'a româna s'eu francesă, intr'unu stilu claru, corectu si curgatoriu, pentru că ideile sa fia lesne de apreciatu dintr'o simpla cetire.

Manuscriptele ce se voru tramite la concursu, voru trebuî depuse s'eu la delegatiunea Societătii academice române, (in localulu academieii din Bucuresti), s'eu la unulu din membrii comisiunei examinatorie, (d. Alesandru Odobescu, Bucuresti, strada Verde, Nr. 18), pâna in diu'a de 28 Februaru 1875. Ele voru purtă unu moto, care va fi reprodustu pre unu plicu sigilat, ce va contiené numele autorulu. Comisiunea examinatoria va deschide plicurile corespunditorie la manuscriptele cari se voru premiă si se va pune directu in relatiune cu autorulu, câru'a va acordă premiulu. Ma-

nuscriptele nepremiate se voru poté luă inapoi dela delegatiune, dupa diu'a de 10 Martiu 1875.

Premiulu de 1200 lei va poté fi impartitu intre d'oue s'eu chiaru si trei disertatiuni, pre câtu inse aceste nu voru trată aceeasi cestiune.

M. Cogalniceanu, A. Odobescu V. A. Urechia.

„Monit.“

Din comun'a Herman langa Brasiovu.

„Trage Romane la necasuri si nîmicu nu desperă!

Pent' a ta egalitate nu 'nctă a te luptă

Caci celu ce tea purtatu prin seculu capulu teu, v'ă 'ncorona.“

Simtiulu de compatimire, si mai multu, simtiulu de amóre catra scumpa'mi natiune, me face că sa aratu in lumea largă, câtu suferu inca si astadi bietii romani de prin comunele sasesci si câte nedreptati au de a suferi din partea conlocuitoriloru sasi. Sum convinsu ca in genere aceste suntu nou-tati vechi, dara totusi mai in specie a-si voi sa facu cunoscutu tuturor, cari au a se luptă pentru dreptate si cu deosebire fratiloru invetiatori, cari că conducatori ai poporulu suntu mai multu chemati a versă parae de sudori luptanduse pentru castigarea si apararea drepturiloru impilatulu romanu, sa facu dicu, cunoscutu suferintiele a vre o câtiva barbati romani din comun'a Hermanu in frunte cu bravulu loru invetiatoriu Andreiu Nanu, cari fura incarcerati din partea sasiloru in dilele trecute. In decursu de vreo câtiva ani neobositulu Parochu din comun'a susu numita Georgiu Dogariu cu invetiatoriu Andreiu Nanu, alaturu cu celalaltu invetiatoriu si cu poporulu s'au luptatu eroicescu cu preaiubittii nostri frati sasi (dara de frati numai poti traî) că sa le faca si loru parte din bumurile comunali, îndreptandu suplici preste suplici, pre care susu numittii domni sasi (câci asiă se numescu pe numele celu mare) parte li-au tacutu, parte li leau inapoiatu romaniloru cu câte unu resultatu des-

pretiutoriu. VEDIENDU SASII CA SI ROMANII SCIU SA-SI CAUTE DREPTURILE LORU SI FACU MEREU PRETENSUNI, AU PRINSU O URA NEDUMERITA ASUPRA ROMANILORU, SI CU DEOSEBIRE ASUPRA CONDUCATORILORU, PE CARI DE LE-ARU FI POSIBILU I-ARU INGHITÎ IN O LINGURA DE APA. PISMA ACEA SI O VERSARA SASII ASUPRA INVETIATORULUI SUSU NUMITU, ARESTANDU-LU ÎMPREUNA CU ALTI 6 ROMANI. SA VEDEMU CAUS'A ARESTĂREI ACESTORU MARTIRI. NU PENTRU VREO CRIMA NICI ALTA VINA AVENDU, CI NUMAI CURATU PENTRU SANT'A DREPTATE; ADECA FIINDEA INVETIATORIU FOSTU CĂ CONDUCATORIU IN LUPTELE ACELEA SI CĂ APARATORIU, L'AU ACUSATU CA ESTE OMU NELINIS-CITU SI TURBURATORIU SI CĂ ATARE FU DUSU IN BRASIOVU SI TIENUTU IN ARESTU VREO 20 DE DILE, FARA CĂ SA SE CERCEZE LUCRU, DE ESTE ADEVARATU S'EU HA. VEDI ACEST'A ESTE MANIERA SASEASCA! NU ERĂ TRISTU INVETIATORIU PE TIMPULU ARESTĂREI LUI, CI DIN CONTRA TARE VESELU SI MÂNDRU CĂCI SUFEREA PENTRU ST. DREPTATE. SA NU DESPERAMU NICI NOI, CI SA ÎMITĂMU PE ACELU INVETIATORIU, SA MERGEMU VESELI PENTRU DREPTURILE NOSTRE IN TEMNITILE CELE MAI ÎNERNE SI DE ACOLO SA RACNIMU CĂ LEI „DREPTATE, DREPTATE!“ — DARA PÂNA CANDU ÔRE VA MAI SUFERI DUMNEDIU CĂ SA MAI ÎMPILEZE PRE BIETULU ROMÂNULU ACESTU POPORU NESATIOSU SI NUMAI DE SINE ÎUBITORIU, CARE A PICATU NUMAI CĂ MUSC'A IN LAPTE IN ACESTU PAMENTU SCUMPU UDATU CU SÂNGE DE ALU STRAMOSILORU NOSTRI? ÔRE CUM NU SE VORU FI TEMENDU, CA ACEI STRAMOSI AI NOSTRI CARI AU MURITU LUPTANDU-SE PENTRU ACEASTA TIËRA SCUMPA, VORU INALTIĂ RUGACIUNI CĂTRA ATOTPUTINTELE SI VA TRAMETE BLASTEME ASUPRA LORU? SI ÔRE CUMU NU NE AMPUTEAMU NOI ÎNDURĂ CU TOTULU, CANDU NOI CEREMU SA NE DEA SI NOUA NUMAI DINTRU ALU NOSTRU, NU DINTRU ALU LORU, SI NE ÎMPRÔSCA CU VENINU? NU, NOI NU DESPERAMU DE LUCRU, CACI SUNTEMU DEDATI CU AST-FELU DE SUFERINTIE SI SPERAMU CA RUGACIUNILE STRAMOSILORU NOSTRI, DARA SI ACTIVITATEA NOSTRA NE VORU READUCE CU ÎNCETULU TEMPILUI LUI ROMULU SI TRAIANU. CU ACESTE ÎNCHEIU, CA SĂSII DIN HERMANU AU JURATU TOTI STREMBU. FIELE IN CAPULU LORU DIN NEAMU IN NEAMU, DARA

FGISIORA.

Desvoltarea simtiului religiosu in elevi.

(Elaboratu pentru conferinti'a invetiatorésca.)
(F i n e.)

Eu inse nu pretindu, că parerea mea sa tréca de normativa, ci spre argumentarea asertiunei mele si aici me provocu la o autoritate pedagogica, la Kehr, carele in privinti'a acést'a scrie: „Suntu minunile s. scripturi acomodate spre a desvöltă simtiulu religiosu in copilu? Eu credu, ca nici unu educatoriu, carele a observatu ce-va mai acuratu fiinti'a si dorinti'a naturei copilarescu, nu va po- tea negă întrebarea neconditionatu, căci „minunea este celu mai iubitu copilu alu credinti“ (Göthe) si copilulu ii suntu cele minunate toc'm'a asiă de naturali, precum ii suntu cele naturali de minunate. La acést'a mai vine inca si alt'a. Se pôte, ca nu se va dá locu cuventulu parintelui Augustinu, „ca minunile aru fi fostu ap'a, cu carea a trebuitu sa se ude tener'a planta a crestinismulu pâna a prinsu radecini, dupa ce inse a prinsu radecini si crescendu a devenitu pomu, minunile aru fi superflue“ — din ôre-care parte dicu — nu se va dá locu acesteii psetiuni a minunei fatia de crestinismu, inse la aceea va trebuî sa i se dee locu, ca cuventulu lui Augustinu, cându e vorb'a de plantarea crestinismulu in singuratic'a anima copilarésca, 'si are dreptatea sea, si ca in casulu acést'a minunea este ap'a cea sânta, cu carea invetiatoriu trebuie sa ude tener'a planta a crestinismulu pâna va fi prinsu radecini in anim'a

copilulu. Dejá dorinti'a copilulu dupa istorii, in care-lu intempina vialu si fantasticu lucruri miraculose si misteriose, aru trebuî sa ne faca atenti la acést'a. Piéra apoi in viéti'a de mai tardiu minunea că minune — scopulu celu sântu s'a ajunsu prin ea. Cine inse vrăa sa invetie pre copii crestinismulu (religiunea) fâra sânt'a poesia a minunei, e asemenea unui sementatoriu, care inainte de a pune sementi'a in pamentu, despóia greuntiulu de coge. E prea adeveratu, ca minunile nu facu simburele crestinismulu, ci forméza numai imbracamintea; dara adeveratu este si, ca de simbure se tiene si cogi'a si ca grauntiulu cu imbracamintea trebuie sa mérga nedespartite in pamentu. Déca apoi greuntiulu s'a pusu la tempulu seu in pamentulu adeveratu, cându se desvöltă liniscitu si neobservatu, si tramite radecinele in josu iérga paísiulu in susu, — atunci fresce cogi'a piere si cade victima putrediuinei, inse din cele putrediuende inflore viéti'a cea nóua si fructulu divinu nisuesce spre ceriu, cum dice Ch.: Intâiu frundie, apoi planta, apoi grâu plinu in spice. Déca dara minunea se potrivece fâra indo-iéla pentru copii mici, se nasce întrebarea mai departe, ce sa se faca atunci, cându copilulu devine mai mare si se destépta in elu scepticismulu? „Arata“, dice Dr. Schmidt (in „Das Buch der Erziehung“) cele fisice că simbolu alu celoru metafisice; in minunea istorica arata-i inainte de tôte ide'a minunei, fâra inse a esplică faptul minunei — acestu adminiculu, pre care se radima ide'a — in modu rationalisticu.“

Totu in acestu intielesu a scriu si Dinter: „S'a cercatu a se esplică minunile in modu rationalu. Ací in-

vetiatoriile, fii cu grigia. Cercetéza pentru tine că capu cugetatoriu, că literatu s'eu semiductu, ce este a se crede despre lucru. Dara că invetiatoriu alu poporulu n'ai a întrebă de locu dupa aceea. Omulu de rendu nu e cu nimic'a mai desceptatu, s'eu ca va tiené minunea de unu ce naturalu, s'eu supranaturalu. Increderea in ortodocsi'a ta si ce e mai multu, credinti'a in credibilitatea bibliiei potu suferi naufragiu la acést'a stânca.“

Din citatiunea penultima din Kehr despre insemnatatea istoriei poporulu jidovescu pentru inceputulu invetiamentulu religiuariu se vede apriatu, ca trebuie sa incepemu cu testamentulu vechiu. Fiindu inse ca s'a afirmatu din partea unor pedagogi nu neinsemnati, ca aru trebuî inceputu cu testamentulu nou, pentru ca — dicu ei — incependu cu celu vechiu, facemu pre copii întâiu jidovi apoi crestini — me vedu indemnatu a dedică si acesteii cestiuni câte-va cuvinte.

Sant'a scriptura ne presinta metoda, dupa care au educatu Ddieu omenimea. Omulu este supusu că individulu totu acelora-si legi, caroru este elu supusu că omenime. Ddieu potea sa reveleze omenimei legea sea dintru 'nceputu asia, precum li-a descoperit'o mai tardiu; potea, că prin Moisi s'eu prin altu profetu sa ne descopere, ce ni a descoperitu prin I. Chr., inse „cu lapte v'amu hranitu pre voi, nu cu bucate, că nu a-ti potutu si nici acum'a nu poteti“ (I Cor. 3, 2). Omenimea atunci se află inca in etatea copilariei si nu eră capace d'a cuprinde, ce a cuprinsu mai tardiu. D'acea Ddieu i-a revelatu legea sea succesivu, dupa-cum a inaintatu si ea in etate si numai

candu a aflat'o destulu de matura, i-a descoperitu evangeli'a si pre sine insusi prin fiulu seu. Ce a descoperitu Ddieu omenimei antaiu, se afla in testamentulu vechiu, si ce a intielesu omulu că omenime mai usioru, aceea o va 'ntielege elu si că individulu mai lesne; caci totu individulu este o abreviatura a omenimei si repetiesce in miniatura cursulu întregii istorii a omenimei. Testamentulu vechiu este, cum amu dice, preludiulu, este o preparatiune pentru celu nou.

Dealtmintrea ori cari aru fi planulu religiunei, ea trebuie sa infaciese pre Ddieu a) că creatoriu (la acést'a fiinti'a lui Ddieu si desvöltarea omenimei); b) că legislatoriu (la acést'a poruncile); c) că mântuitoriu (evangeli'a). Dara numai mai tardiu sa se propuna religiunea in rendu sistematicu — catechismulu — si nici decâtu invetiându-se simplu de rost, ci totu déun'a cu bibli'a in mâna, asiă încâtu pre bazea bibliiei sa-si formeze elevulu insusi dogm'a, si numai dupa acést'a sa i se spuna dogm'a cum e formata de biserica. Doctrinile religiunei, ce le propune invetiatoriu, trebuie sa fia inainte de tôte tolerante si sa urmarésca tolerantia. Pentru ca de tolerantia facea trebuintia in acestu tempu netolerantu, spre a se aduce in loculu urei si poftii de persecutiune a partideloru impacatiune si amóre. Spre a educă pre elevi la tolerantia, invetiatoriu trebuie sa arete respectu facia de tóta opiniunea religiósă, in ori-ce religiune s'eu confesiune s'aru revelă aceea, déca numai va pastră a m ó r e a, carea e singura divina. Sa nu despretuiésca nici o ceremonie, nici o forma, in carea 'si manifesta ómenii simtiementele lor

noi totusi sa nu-i lasamu sa lucreze dupa placulu loru.)*

Feldior'a in 20. Iuliu 1874.

Covesiu 9 Septembrie 1874.

Prea onorate domnule redactoru! Sunteti rogati cu totu respectulu a dá locu in pretiuit'a-ve foia „Telegrafulu Român“ urmatórelorú siruri publicului spre cetire. Domnule redactoru! e dreptu ca noi cei de pre sate avemu de a suferi mari greutáti mai in tóte dilele, unele tramise din pron'a Dumnedieiesca, altele dela ómeni. La cele dintáiu nu avemu de a dice nimic'a, dara la cele din urma ce ni le facu ómenii, avemu de a ne luptá multu pentru de ale poté invinge. Mai mare greutate nu avemu acum cá articulu de lege XXXVIII din 1868, in caus'a invetiamentului, si cu deosebire numai noi o parte dintre románi suntemu cari nu ne potemu intielege cum se cade. Dara eu totu-si cugetu ca nici o greutate nu e asiá mare pre carea mai multi intruniti intr'unu cugetu la olalta sa nu o póta portá, cáci e dreptu ca unde-i unulu nu-i putere, dara unde-su 2 séu 3 acolo puterea sporesce si greutatea se ridica. Se cere numai intiesu bunu, atragere unulu cátra altulu, ferirea de dusimania si sa caute numai calea si cararea carea sa apuce ómenii la radicarea poverei; Ddieu apoi unde vede intiesulu bunu si intrunire laolalta ajuta. Ací se arata calea si rararea pre care poté nescine sa apuce spre a invinge greutátile. Inse pána cându intiesulu bunu si unirea laolalta lipsece dela unu poporu, pána atunci, nu o povéra mare, dara nici un'a cátu de mica nu se va poté radica.

Voiu sa aretu cele intemplate in comun'a nóstra Covesiu, cu ocasiunea comisiunei tramise din partea scaunului protopopescu in caus'a radicarei lefelorú invetiatoresci, in urm'a provocárei maritului Consistoriu archidieceasanu din 1 Iuliu a. c. Nr. 1114/sc.

*) Noi credemu ca erá mai bine déca se dá o descriere mai esplicita a nedreptátilorú din partea sasilorú. R.

religióse, ori cátu de tare aru diferi aceea de modulu, in care venerámu noi pre Ddieu. Cáci trebuie sa scimu, ca totu omulu si-are punctulu seu propriu de vedere, din care privesce cátra Ddieu si lucruri, si din fia care punctu de vedere privite, lucrurile se paru altu-feliu, si totu insulu crede a avé dreptulu pre partea sea, precum cându cautámu la sóre, fiesce-care afirmámu, ca suntemu vis-a-vis de elu si fiesce-care avemu relativu dreptu, inse in posesiunea adeverului absolutu nu se afla nici unu muritoriu. Amórea este marc'a cu carea trebuie timbrata ori-ce confesiune crestina, si in Chr. numai aceea credintia are valóre, care e activa in amóre. Intielegu o amóre, cum o descrie apostolulu (I. Cor. 13, 4—7) atátu de escelentu. De aceea provóca si I. Paulu pre invetiatori, dicendu: „Invetiati (pre copii) a iubi, va sa dica: iubiti! si de ve succede acést'a, numai aveti lipsa de cele diece porunci.“

Cá nutremente pentru religiositatea elevulu mai amintescu aici: rogatiunea si cántarea.

Rogatiunea este prim'a dovéda despre aceea, ca elevulu recunosce o fiintia mai inalta si dependint'a sea dela acést'a fiintia. De-si elevulu simte in sine acést'a, totusi arare-ori va incepe spontaneu a se rogá; de aceea si aci trebuie sa-i vina invetiatoriulu cu esemplulu seu intr'ajutoriu. Invetiatoriulu trebuie numai sa se róge inaintea elevilorú si ei inca se voru sci rogá. Rogatiunea numai atunci va avé efectulu seu, cându va fi dictata de cea mai intima convictiune, nu numai din buze. Numai ce procede din anima, ptrunde la anima. Sa fia in cuvinte scurte — cu cátu e copilulu mai micu, cu atátu mai scurta — dupa

328/cons. spre implinirea emisului inaltului ministeriu reg. ung. de culte si instructiunea publica dto 2 Aprile an. c. Nr. 9312. Tienendu siedintia parintele comisariu Nicolau Gavrea in 24 Augustu, in comitetulu bis. si consultandu-se pentru radicarea salariulu invetiatorescu la cifra de 200 fl. comitetulu bis. pre lángá mai multe frecári si desbateri l'au urcatu pána la 115 fl. v. a. din cauza ca an. acést'a inca a fostu cam nefruptiferu, dara cu acelu adausu, cá in anulu venitoriu sa se urce la 200. In urma adunandu-se sinodulu parochialu spre a-si dá opiniunea, audímu unu sgotu mare: unulu dice, nu dámu mai multu, altulu dice, ce are de cugetu comitetulu cu noi, vrea sa ne saracésca cu totulu óre nu suntemu seraci destulu? altulu dicea, ce ne póte face nóue ministeriulu sa platimu mai multu, déca ne capetámu dascalu mai effinu? altulu dicea ca ne-au mai silitu odata sa urcámu salariulu invetiatoriulu, amu scapatu si n'au avutu ce ne face nici nu voru avé ce ne face, déca tienu un'a, altulu dicea, cine póte porunci, déca ne capetámu slugá mai effina, alti diceau, déca dámu dóue sute sa ne aduca dascalu din Sabiiu, altulu dicea, cine au mai auditu pre sate sa platimu dóue sute la dascalu cá la orasie, nóue nu ne trebuiescu dascalu invetiati cá la orasie, fára cá pre sate sa scie ceti si scrie, in urma se esprima judele celu micu, acést'a-i numai treb'a dascalului si a popei, cá sa-i mai crescemu noi plat'a invetiatoriulu la 200; cáci de aru fi porunc'a a-si fi auditu si prin satele vecine radicandu-se platile invetiatoresci, dara nu numai la noi. Pop'a si dascalulu dice, ca trebuie dascalu invetiati bine, ca nu-lu cuprinde legea, dara prin satele vecine dice nu-su asiá invetiati si numai la noi se cere sa fia asiá invetiati; altii provóca pre invetiatori sa remana pre langa salariulu de pána acum, si sa incheia contractu pre 10 ani, etc. etc. pre salariulu de pána acum, sum'a 60 fl. Audiendu aceste tóte stámu incremenitu si me gandeamu: Dómne ce poté sa fia acést'a

esemplulu, ce-lu avemu dela mantui-toriulu in rogatiunea domnésca. In biserica sa atragemu atentiunea eleviloru la punctele servitiului ddiescu, cá elu totu-déun'a sa iee parte activa la acél'a.

Cántarea religiósá e, cá si rogatiunea, manifestatiunea religiositátiéi séu a devotatiunei interne, séu este esundarea simtiului religiosu. Si cá totu isvorulu, asiá si simtiulu religiosu, cu cátu facemu sa curga mai multu din elu, cu atátu isvoresce mai bogatu. Detorint'a invetiatoriulu este dara, cá adesea sa deé ansa, cá simtiulu religiosu sa prorumpa in rogatiuni si cántari din peptulu elevulu. Despre cántare dice Herder: „Unu coru este quasi o societate de frati; anim'a se deschide, si ómenii in torintele cantulu se simtiescu unu sufletu si un'a anima.“

Acestea tóte inse suntu numai partea passiva a religiunei. Nu este destulu a avé simtiulu religiosu, nu e destulu nici numai alu esprime prin rogatiune si cántare; cu alte cuvinte: nu e destulu a avé credintia, nici nu e destulu a marturisi credint'a. Ci simtiulu religiosu trebuie adusu acolo, cá sa fia activu, sa se manifesteze prin fapte, fára de cari elu nu are pretiu, precum e si credint'a mórtá fára de fapte. Invetiatoriulu trebuie dara sa deé elevulu cátu se póte de desu ocasiune de a-si traduce simtiulu religiosu in fapte.

In modulu acést'a credu eu, o. c. ca s'aru poté desvoltá simtiulu religiosu in elevu si cu acést'a s'aru pune o basa pentru intrég'a cultura morale,

De almintrea trebuie sa marturisescu, ca sum departe de credint'a, ca dóra respunsulu la acést'a intrebare

ratacire a poporulu din comun'a nóstra, cáci acést'a nu s'au mai intemplatú nici cându intre poporulu nostru, si noi totu-déun'a ne intielegeamu bine, iéra acum nu. In zadarú se ostenea bietulu parinte spre a-i intórce la cunoscentia, cáci nu avea pre cine, in zadarú se spunea ordinatiunile mai inalte, cáci nu avea cui.

In urma intielesiu, ca caus'a acéstei neintielegeri a fostu singuru unu sciutoriu de carte Ioanu Steagu, carele de vre-o cáti-va ani s'au casatoritu in comun'a nóstra, si e aprópe la sépa de lemmu, care pedagogu absolutu nu e, gimnasistu nu e, fára unu normalistu debilu, carele inca inainte de adunarea sinodului le-aru fi insuflatu la vre-o cáti-va dintre membrii sinodului, cá sa nu se aplice nici decum la urcarea salariulu invetiatorescu dicendu, ca nu trebuie, fára numai déca ve-ti voi, si nici porunc'a nu sciú sa fie ci acést'a e numai lucrarea dascalului („ce e dreptu densulu nu va sci de nici o porunca, ca nu cetesce nimic'a si de aru vrea sa cetesca, nu are in ce, fára póte in calindariulu lui Closius, ca amu auditu ca acum 10 ani sa-si fia cumperatu si elu unu asemenea calindariu“) si si comisiunea acést'a numai elu o au cerutu cá sa i se urce salariulu la 200, dara d-vóstra pentru ce sa platiti 200 fl., ómeni seraci, cáci eu ve servescu si pre lángá salariulu de pána acum si ve dau contractu pre 10 ani. — Acum 'mi vine aminte ca aceste le-au mai vorbitu susu numitulu si inaintea comisiunei dicendu, ca nu trebuie sa se urce salariulu invetiatorescu, cáci déca aru fi asiá marit. consistoriu s'aru totu rugá de poporu pentru radicarea salarielorú invetiatoresci. — Vedeti dle redactoru! ca unu omu de nimic'a pentru interesulu seu, strica mai multe interese, strica interesulu statului si vátama legea, strica interesulu mar. consistoriu, si strica si interesulu poporulu, carele trebuie sa fia aparatu. Toti striga inainte! inainte! dara noi cu asemenea ómeni, si intreprinderi dámu indereptu cá ruculu, cáci dupa ce pána acum amu

de enorma momentuositate mi-aru fi succesu. Pre mine m'aru multamí si mi-aru recompensá bogatu ostenéla, déca mi-aru fi succesu si numai aceea, cá sa dau ansa la o critica, event. sa dau ansa unei pene mai destere, spre a dá unu respunsu mai perfectu, si astu-feliu medilocitu sa contribuú cátu de putienu la dilucidarea acéstei cestiuni. Dara ori si ce péna, fia cátu de destera, va gresi, déca la respunderea acéstei intrebári nu va fi conscia de urmatórele fapte complinite:

ca spiritulu omenescu are trei sfere de activitate: sfer'a cugetelorú, simtiemintelorú si nesuintielorú;

ca in lumea cugetelorú idealulu supremu este veritateá, la care ajungemu prin cultur'a mintiei;

ca in lumea semtiurilorú este amórea, la carea ajungemu prin cultur'a animei;

ca in lumea nisuintielorú este libertateá, la ea ajungemu prin cultur'a vointiei;

ca fiesce-care sfera se cultiva si nutresce prin medilóce si nutrimente cu totulu determinate — inteligint'a nu se cultiva prin medilóce, ce apelédia la anima, nici anima prin de acelea, ce apelédia la inteligentia.

Veritate, amóre si libertate este dara trinitate, ce resare din cultur'a armonica a celorú trei sfere de activitate a spiritulu omenescu. Amórea inse este cea mai mare între ele. Prim'a problema a educatiunei este dara aceea, cá pre acést'a sa o faca de centru alu intregulu organismu spiritualu. „Si sa sciti si dragostea lui Chr. cea mai pre susu de sciintia.“ (Efes. 3. 19). Prin acést'a inse nu se despretiuesce sciint'a de locu, de aceea se dice „mai pre susu“, de unde se

avutu invetiatoriu harnicu in restempu de 12 ani, fára intrerupere pre Ales. B a r s a n u din comun'a nóstra, acum togmai cându se cere invetiatoriu cualificatu sa ne lasámu de celu cualificatu, si sa ne cautámu altulu necualificatu. Vai de tine sermane poporu! nu scii ce faci, nu cunosci greutatea articulu de lege 38 din 1868, ce te astépta sa-ti véda urme si tu nu vrei sa asculti de cei ce te apera de reu, mai multu pretiuesci reulu decátu binele, vai de tine scóla! te scapi de metodulu celu bunu si de invetiatoriulu teu carele te-a condusu in restempu de 12 ani cátra limanulu celu doritu, acum vei primí pre celu cu metodulu lui bu-chas-bá, vai de voi cei 80 de prunci dela 6—12 ani si 30 dela 12—15 ani ve scapati de metodulu vorbirei si ve-ti primí pre celu cu metodulu lui taci — cáci celu ce se imbie invetiatoriu, nu sciú, vorbit'au in vietit'a sea atátu cátu au vorbitu invetiatoriulu vostru in restempu de 12 ani cu voi — se intoreu asupr'a vóstra ani rei, ve umpleti iérasu de neghinele cele plivate de fostulu invetiatoriu, poesiele cele natiunale si scolarie adí máne nu le vomu mai audí dela voi, si respunsurile dela liturgie Duminec'a si serbatórea cine sa le mai respunda, dara acelu numeru frumosu de 110 copii obligati de scóla rogati pre bunulu Ddieu, ca vi se voru primí rugaciunile cá a unoru ce sunteti nevino-vati, sa intórca cugetele cele gresite ale parintilorú vostru, cari cu intreprinderile lorú voiescu a ve aduce la nenorocire, si adí máne ve-ti fi siliti a ve parasí limb'a materna rom. si ve-ti primí pre cea ung. si in locu de castigu, intreita paguba. In fine domnule redactoru remanu pre lángá aceea convingere, cá autoritátile mai inalte prin parintescile si desele sele invetiaturi nu voru lasá sa piéra unu poporu, si de relele ce-lu strica lu va sterpi, iéra inainte de tóte, ca unu membru alu comitetulu bis. dicu ca pána dotatiunea invetiatoreasca nu va corespunde §. 142 din art. de leg 38 1868, si pána cându aplicatiunea invetiatorilorú nu se va resolví, conformu

vede, ca susu, inalta e si sciint'a, dara mai inalta decátu ea este dragostea lui Chr.. Deci, totu respectulu de sciintia si cunoscentie! Dara fruptele lorú suntú mai putienu salutarie cá ale religiositátiéi, moralitátiéi, ale animei bune si simtiemintelorú nobili. Chr. nu intrebá pre Petru, de scie cutare sentintia séu dogma, ci lu intrebá, déca lu iubesc? Si numai dupa ce Petru prin respunsulu afirmativu la intreit'a intrebare 'lu asigurá despre aceea, numai atunci fú decretatu de invetiatoriu prin cuvintele: „pasce oile mele!“ De unde si Eckhard scrie: Eu respectezu ager'a intieligintia, ce ptrunde cá cu spad'a lui Lessing, desparte cá cu lovitur'a lui Alesandru; inse ce s'a seversitu cându-va mai maretiu, fapt'a inflacarata si reinflacaratória nu emana din ea, ci din anima, din fantasia séu cum ve-ti numí acee profunditate misteriósá creativa in omu, unde se logodesce divinulu cu umanulu in noi. Aci e sorgintea acelei sacratiumi genuine religiósé, fára de carea nu s'a facutu cându-va vre-o fapta grandiósa.“ — Pána cându inse pondulu celu mai mare se va pune pre cultur'a inteligentiei si anim'a va fi neglésa; pána cându se va desvoltá o facultate pre contulu celor'a-lalte, intielegint'a spre devantagiulu animei: pána atunci in concertulu vietiei omenesci se va observá o disonantia; pána atunci o anima bine-sentitória — privindu la eflusulu educatiunei unilaterali — va fi nevoita a geme cu Romanulu: O tempora! O mores!

Ioanu Benn'a
Invetiatoriu.

§ 133. până atunci totu la stadiul de mai înainte vomu stá cu invetiatur'a.

Unu membru alu comitetului

Varietáti.

*(Teatru român). Despre reprezentatiunea ce s'a datu Dumineca in beneficiu dlu G r i t t y observámu pre scurtu: Pies'a dintâiu „Dóue despartienii“ a reusitu bine. La acestu rezultatu a contribuitu insusi dlu beneficiantu fórtu multu desvoltandu — cu deosebire in scen'a despartirei — o desteritate de artistu. Asemenea s'a distinsu si dn'a Alexandrescu.

Pies'a a dóua „Bab'a Hirc'a“ avu asemenea succesu. Dn'a Alecsandrescu cá totu-déun'a executá rolulu seu, cá tiganca vrajitoria, spre multamirea publicului aplaudatoriu, dara mai multu se distinsu dlu Alexandrescu corespunzandu in tóta privinti'a rolului seu si nimerindu in larvarea fetiei tipulu tieganesu mai bine. Dsiór'a M. Florianu executandu piesele de cântu moldoven incantá publiculu prin vocea-i sonora si secerá aplausu din tóte pártile.

Societatea teatrale se departá Luni de aici, si dupa cum amu întielesu — dlu dir. Alecsandrescu intarindu'si trup'a prin poteri nóue va reintórce pre tempulu congresului electivu in midiloculu nostru.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scóla populara romana gr. or. din opidulu muntanu Abrudu se deschide concursu, pâna la 30 Sept. a. c.

Emolumentele sunt, 200 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru, si lemne de incálditu.

Competitorii au sa fia pedagogici séu clerici absoluti, petitiunile debui a-se instrui conformu prescrizeloru statutulu organicu, si a-se substernesc protopopescu gr. or. in Abrudu, pâna la terminulu prefiptu.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Abrudu in 10. Septembrie 1874.

Ioane Gallu,

1-3 Prot. si Inspect. dirt. de scóle.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci vacante dela scóla gr. orient. confessionala din Buciumu-Cerbu, tractulu ppescu alu Zlatnei de josu, se escrie concursu cu terminu pâna in 29 Septemvre a. c. st. v. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumentele sunt 160 fl. din fondulu scolaru „Andreianu“ localu care se da in rate lunarie decursive; — dela invetiaceii, respective parintii acestor'a cá didacte scolare 40 fl. v. a. venitululu jumetate cantorescu care se póte calculá la o suma de 25 fl. v. a. cuartiru liberu in localitatea scólei si lemnele de focu necesarie. —

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si insinúa recursele lor instruate conformu prescrizeloru din statutulu organicu, pâna la terminulu de susu, parintelui protopopu tractualu Ioane Gallu in Abrudu.

Cantretii se preferescu.

Din siedintia comitetului paroch. tienuta in Buciumu Cerbu in 1. Sept. 1874.

Cu invoiearea mea

Ioane Gallu,

Protopopu.

Ioane Todescu,

paroch gr. or. si ca presiedinte

alu comit. paroch.

Alesandru Danciu,

ca not. comit.

1-3

Concursu.

Se escrie concursu cu terminulu 27. Sept. a. c. stilulu vechiu.

1. pentru unu postu de invetiatoru cu salariu de 135. fl. la scóla gr. or. din Porcesei, pe langa locuintia si lemne de focu,
2. pentru unu postu de invetiatoriu cu

salariu de 120 fl. la scóla gr. orientala din Sebesiulu de josu, pe langa locuintia si lemne de focu,

3. pentru unu postu de invetiatoriu cu salariu de 60 fl. la scóla gr. orientala din Nucetu, pe langa o gradine de folositu.

Suplicele, instruate conformu statutulu organicu sunt de a se adresá la subsemnatulu.

Sibiu 14. Sept. 1874.

In contielegere cu comitetele parochiali.

I. Popescu.

Prot. si Inspectoru districtual de scóle.

1-3

Ad Nr. 44 scol. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scóla confesionala gr. or. din Tielin'a protopresbiteratulu Sighisiórei se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 120 fl. v. a. cuartiru si lemne pentru incálditu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite petitiunile lor instruate in sensulu Statut. org. § 13. pâna in 30 Septemvre, c. st. v. la scaunulu protopresbiterale in Sighisiórea.

Tielin'a in 7 Sept. 1874. st. v.

In contielegere cu comitetulu parochiale respectivu.

Zacharia Boiu,

protopopu.

(2-3)

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor de doi invetiatori, la scóla conf. gr. or. din comun'a Poian'a-Marului, in protopresbiteratulu I alu Fagarasiului, se escrie concursu pâna la 28 Septembrie a. c. st. v.

Emolumentele sunt: léfa anualá, pentru invetiatoriulu primariu 200 fl. v. a. cuartiru si lemne de lipsa.

Pentru invetiatoriulu secundariu 100 fl. v. a. cortelu si lemne trebuincióse.

Doritorii de a ocupá aceste posturi, au a-si asterne suplicele lor, instruate in sensulu Statutulu Organ. pâna la terminulu susu aretatu, scaunulu protopopescu I alu Fagarasiului.

Poian'a-Marului 30 Augustu 1873.

In contielegere cu concernitele protopresbiteru.

2-3 Comitету parochialu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scóla conf. gr. or. din comun'a Persani protopres. tractulu I alu Fagarasiului; se escrie concursu pâna la 28 Septembrie a. c. st. v., cându va fi si alegerea. — Emolumentele impreunate cu acestu postu, sunt urmátórele. —

a) Léfa anualá in bani 150 fl. v. a.
b) de fia care copila aptu de scóla 4 corfe bucate.

c) Cortelu liberu, in odaile scólei, si
d) lemne de focu cáte voru trehoi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au a-si asterne suplicele lor instruate conformu prescrizeloru Stat. org.; avendu atestatu de cuslificatione, cum si cunoscenti'a cantariloru si a tipiculu bisericescu, pâna la terminulu susaretatu, la subscrisulu scaunu protopresbiteralo.

Fagarasiu 26 Augustu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Petru Popescu

protop.

(3-3)

108|1874.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei II vacante de clas'a III din Poplac'a se deschide prin acést'a concursu pâna in 5/17 Octombrie a. c.

Concurentii, concursese loru proviedute cu atestatele recerute si prescise de regulamentulu provisoriu pentru regularea parochieloru din archidieceasa, din 1874 §. 16 lit. d. in terminulu prefiptu sa le adreseze la subscrisulu.

Sabiu 10 Septembrie 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

I. Haní'a,

protop. tract. Sabiului I.

2-3

Ad. Nr. 118 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochiei Mateiasiu si fili'a Racosiulu inferioru de clas'a a II in protopresbiteratulu gr. or. alu Palosiului, in urm'a ordinatiunei consistoriale din 7 Sept. a. c. Nr. 2258 se escrie concursu pâna in 12 Octobrie a. c.

Emolumentele sunt:

1. Cas'a parochiala cu gradina de legumi.
2. Dela 140 familii cu fumulu din matera si dela 57 din filia cáte o ferdela de bucate.

Portiune canonica de 3 jugere aratura si fenatiu, din care 2 jugere se folosescu in totu anul si cimiterulu in giurulu bisericeii de unu caru de fenu.

4. Lemnele necesarie de focu.

5. Dela tineretu o di de lucru (claca.)

6. Competintiele stolarie usitate, cari tóte computate in bani dau unu venitu anualu preste 700 fl. v. a. din acést'a in sa 1/4 parte din intregulu este a cantorului.

Doritorii de a concurgie la acést'a statiune si voru asterne concursese lor instruite in sensulu „Stat. org.“ pâna la terminulu susu disu subscrisului.

Palosiu 12 Septembrie 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Teofilu Gheaja,

Adm. prot.

(2-3)

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatoresca dela scóla romana populara conf. gr. orientala din Stin'a — se deschide prin acést'a concursu pâna la 28 Septembrie a. c. st. v. cându se va tienea si alegerea.

Aci se cere unu invetiatoriu — care sa fia celu putienu cu clasele normale si pedagogu absolutu.

Emolumentele sunt:

1. In bani, optu-dieci fl. 80 fl. o. a.
2. In naturale 40 vici cu grauntiele cucurudiu séu secara.

3. Orgii de lemne cu care incaldindu-se si scóla 3.

4. Cuartiru potrivit sub acoperementulu scólei, gradina de legumi si folosulu de pre gradin'a de pomaritu.

5. Ponti de lumina 3.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune sa se adredie la subscrisulu in intielesulu Statutulu Organicu pâna la tempulu prefiptu. —

In intielegere cu comitetulu parochialu-scolariu ateratoriu.

F.-Szt. Petru 5 Sept. 1874.

Petru Rosc'a

Prot. gr. or.

(3-3)

Nr. prot. 235 — 1874.

Concursu.

Spre ocuparea parochiei Halmeagu cu fili'a Siercai'a din protopopiatulu Cohalmului devenita in vacantia in urm'a resignárei betránului si nepotinciosului parochu de acolo, Georgiu Tulbure, cu inal'a concessiune a prea Venerabilului Consistoriu, se escrie concursu pâna in 16 Octobrie a. c. st. v.

Cu acést'a statiune preotieasca sunt impreunate urmátóricile venituri:

1. Din parochia: o ferdela de bucate dela 52 de fumuri dela romani; dela 13 familii neorustici 2 dile de lucru si o di de claca. — Din filia: dela 18 familii cáte-o jumetate ferdela de bucate.

2. Portiune canonica statatória in pamentu aretoriu de 2 jugere, si de unu caru de fenu.

3. Veniturile stolarie obicinuite.

Se observéza aceea ca cas'a parochiale cu cladirile economice necesarie lipsescu cu totulu.

Doritorii de a ocupá mentionat'a parochia, voru avea de a-si substernere petitiunile lor conformu dispositiuniloru si legiloru vigenti, subscrisului, pâna la terminulu mai susu prefiptu.

Cohalmu, 2 Septembrie 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu concerninte.

N. D. Mircea

adm. prot.

2-2

La Nr. 340. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatoresci dela scólele confesionale gr. or. Calboru, Bochoitii, Siorsiu, Prostea si Noerichiu, se escrie prin acést'a concursu pâna in 22 Septemvre st. v. in care di voru fi si alegerele.

Salariile impreunate cu aceste posturi sunt:

1. La scóla confesionala gr. or. din Calboru in bani 200 fl. v. a. din aloidiulu comunei, care se voru platí anticipative in 4 rate, lánge care cuartiru si lemne de focu

2. La scóla confesionala gr. or. din Bochoitii in bani 200 fl. v. a. din aloidiulu comunei, care in 4 rate se voru platí, pre lánge care cuartiru si lemne de focu.

3. La scóla confesionala din Siorsiu in bani 200 fl. v. a. dela poporu, solvindi prin epitropia, lánge care cuartiru si lemne de incálditu de ajunsu.

4. La scóla confesionala gr. or. din Prostea in bani si in bucate din fondulu scólei si dela poporu 200 fl. v. a. solvindi prin epitropia, lánge care cuartiru si lemne de focu de ajunsu.

5. La scóla confesionala gr. or. din opidulu Noerichiu 200 fl. v. a. din fondulu scólei si dela poporu, care se voru platí prin epitropia respectiva, lánge care gradina de legumi cuartiru in odaile scólei, si lemne de ajunsu de focu.

Dela concurenti se cere a fi de religiunea gr. or., cántareti, si cu moralitate nepatata, fiindu absoluti de pedagogia si practisati in carier'a invetiatoresca. — Cei cu 4 clase gimnasiale voru fi preferiti.

Doritorii de a ocupá vre-un'a din aceste statiuni, indreptandu si petitiunile la subscrisulu mai înainte de alegere sa se faca cunoscuti comunei resp. in persóna pre cátu ii voru iertá impregiurárele.

Noerichiu in 1 Septemvre 1874.

In contielegere cu comitetele parochiali.

G. Maieru,

adm. prot.

(3-3)

ad Nr. scol. 179. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci gr. or. din Mogogi'a tractulu protopopescu Solnocului I-iu devenita in vacantia se deschide concursu.

Emolumentele sunt:

1. Din lad'a comunala primiti pre lánge cuitantia in rate lunarie 120 fl. v. a.

2. Din interesele fondului Bot'a 180 fl. v. a. primiti pre lánge cuitantia dela Epitropia parochiala respective senatululu epitropescu gr. or.

Cuarta liberu si lemnele trebuincióse.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune invetiatoresca sa documentedie in concursese lor asternande subscrisului pâna in 1 Octobrie a. c.

1. Atestatu de moralitate.

2. Atestatu ca suntu de religia gr. or.

3. Atestatu de cuslificatione séu celu putienu ca a absolvatu cu succesu unu studiele pedagogice la vre-unu institutu publicu preparandialu si ca a mai servitu unde-va cá invetiatoriu.

Dela inspectoratululu tractualu de scólele confesionale.

Csiesö-Giurgesti in 24 Augustu 1874.

Ioanu Bodea,

protopopu.

(3-3)

Concursu.

La scóla romana greco-orientala din Hermanu, este de a se ocupá o statiune de unu invetiatoriu de clas'a III cá diriginte, cu salariu de 300 fl. v. a.

Concurentii sa produca atestatu de cuslificatione, séu 6-7 clase gimnasiale.

Documentele sunt de a se adresá pâna in 22 Septembrie c. v. a. c. la subsemnatulu.

Brasiovu 6 Septembrie 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Petricu,

protopopu si insp. district.

de scóle.

(3-3)